

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál urí utca 453dik sz. alatti Trattner-károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupan a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés főlvetetik's pontosan és jutányosan közöltek.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Előléptetés's halálozás Te-kintsünk vissza az 1847ik évre. Budapesti napló. Törvényhatósá-gok: Torna, Bihar, Arad, Turóc, Verőce és Szerémmegek köz-gyűlései.)

Külföld. (Amerika, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Oroszország.)
Értesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

A' nm. m. k. kincstár a' kis-sztapári kamrai megürült pénz-szedő állomásra Szaich Ferenczet eddigi verbázi ellenörkő-dő szergondviselőt alkalmazá.—Rézy János a' rosenbergi kam-kerület-felügyelősi számvivője dec. 15kén meghalálozott.

Tekintsünk vissza az 1847dik évre.

Mondják, a' történet egyik tulajdona: tanulság; való's igaz, és valamint egyesek egy nemzetek életében minden nap egyegy adat az okulásra. Szerencsétlen azon nemzet's azon egyed, mellyen's kin a' történetek tanító hatalma nem fogott. Keményebbek ók a' gránitszklánál, mert legalább évezre-deken át az idő befolyása ezeken is észrevehető.

A' történet továbbá valamint tükre a' multnak, ugy e-lőképe a' jövendőnek; magvait a' szülemendőknek hordja máhében, 's utat készít és egyenget nekik előre, vagy velők váratlanul rohan az események színpadára's kegyeletteljes vagy véres emlékekkel bélyegzi nyomukat. Szóval a' történet legfőbb tulajdonai: tanulság és irányjelölés.

Különösen ezen szempontból fordítjuk a' fölviradt esz-tendő küszöbén figyelmünket a' legközelebb lefolyt es-meményre, megjegyezvén egyszersmind, miszerint csupán hazai állapotunkat választók elmékedésünk tárgyaul.

És szorosan hazánkat illetőleg, a' mult év egyike lesz azoknak, mellyeknek történetit érdekel olvassa az utókor, mellyek például szolgálnak neki fájdalomban és örömben, hol ezeknek nemzetileg nyilatkoznok kell, például a' valódi érdemek méltánylásában. E' tanulságnak azon legszebb jel-lemvonása van, hogy a' nemzet, arany reményekkel párosult örömmámora közepett sem hagyá magát eltérített az igazi —reformokat's javításokat sürgető iránytól.

Mindjárt kezdetén a' mult évnek (január 13kán) sulyos csapás érte a' hazát. Sirba vitte t. i. a' nemzet ősz kedveltjét, kinek tetemeinél könyes szemekkel állt a' hongeniusz's fájdalma zálogaul sirszerű némaságát legvigabb napjaiban vit-te el a' hir távol országokba. Szív-és nem forma-gyász volt az, mellyet a' nemzet viselt érte, 's emléke nemcsak a' törté-net lapjain, hanem más maradandó jelekkel is öröklítve lesz. A' melly nemzet így tisztelt nagy férfait, abban nem egyhamar vész el a' hir és dicsőség ösztöne. Atyáinknál méltóbbak vagyunk mi e' tekintetben, mert ók nem gondol-va az érdem halhatatlanságával, kevésbbé iparkodtak, mint mi, lelkesíteni az utódokat.

A' percek, mellyek a' fenérintett gyásznappal reggelét követték, fájdalom, kétség és aggodalom közt folytak le, míg ez utóbbi kettőből a' jó fejdelem erőlyes keze ki nem ragadt bennünket—fájdalmunkat misem enyhíthetvén. Is t v á n fő-herczeg, a' nemzet öröme's büszkesége, dicsőült atyjának legméltóbb fia, a' haza reménye, a' fejdelem kedvence, kir. helytartóul nevezetett. Főpénznek tekintette a' nemzet ki-nevezetését azon öszszegre, mellynek lefizetésére a' fejdel-mek legjobbikkától bizonyos számot tartott. És nem csalat-kozott. —

Ez eddig a' hazában, de a' nemzeti tényezés körén ki-vül történt; mi ezental következik, abban nagy része van a' nemzet befolyásának. A' helytartói körüt eseményei, a' kö-vetválasztások's utasítások, a' nádorválasztás's az irány, mellyet köz átalakulásunk vesz, sokkal fontosabk, semhogy egyikét vonással ne kellene azokat vázlanunk.

Most, miután a' körutazásról közleményeket higgadt kebellet átolvasva, kellőleg, magunk elé képzeljük az egész ország akkori örömet, nem hiszünk hogy találatnék csak három is olly időpont a' magyar nemzet életében, mellyben köz öröme's reménye hasonló mértékben párosulva, hason-ló nagyságban jelentkezett volna mind a' kettő. Nem akar-juk e' fényes ünnepjelenetét hazánknak újra festeni, csak an-nyit mondunk, hogy azok nagy befolyással lehetnek's lesz-nek is jövendőnkre, 's hogy a' hatásnak, mellyet az ünnepelt's ünneplők egymásra tettek, már is két igen kedves gyümöl-cse lón: a' bizalom és ragaszkodás.

Követválasztásink's az utasítások más előbbiektől há-romban különböznek: először, esendesebb's illedelmeseb-ben mentek véghez; másodsor egyáltalában haladási szint viselnek; harmadszor nem követték mindenhol ama latin köz-mondást: in senibus est consilium. Egyébiránt a' lélekvisár-lásnak meg volt maga tére mint máskor, az érdekek esatásikra

szálltak egymással mint máskor, Bacchus és mammonnak ál-doztak mint máskor'stb. Bzekben szinte megedződtünk már, azt gondoljuk, nem árt illy csekély kibágás, pedig az a' nem-zeti erkölcsöt mindméllyebbre sulyeszi, melly nélkül hajdan még a' világsors-intéző, Róma is ledől't'srabigabagörbedt.

E' közben közelgett az országgyűlés. A' roppant sok teendőnek élin állt a' nádorválasztás. —Fris emlékezetben élnék még mindnyájunknál azon örömperczek, mellyekben a' nemzet ohajtása kegyes fejdelemünkével találkozt. István főhg nádorrá választatása már csak azért is, mert felszárad után levénk tanuji hasonló ünnepélynek, érdekesnek ígér-zett, e' fölött mily magasztossá tevék azt még a' hozzá kap-csolt nagyszerű remények? —

És ime hazánk pillanatának legdrágábbika! három század után először szólal meg a' királyi ajak magyarul! Három századig el volt temetve diplomatikai fénye a' magyar nyelv-nek, mert feje, királya nem szólott nyelvén, a' nemzet szere-pét vitte, pedig erről tudjuk, hogy nincs ott, a' hol szava nem hallik. Magyarul inte bennünket a' fejdelem, hogy legyünk bizalmasak hozzá, 's mellyik szívben nem támadt volna leg-erősb bizalom e' megható szavakra? Ősz férfiak, diszei's oszlopai a' hazának, örömkönyüket sirtak, midőn anyanyel-vőket a' koronás kir. ajkáról lezengni hallák; nem hívének ér-zékűnek, képzelvén, hogy talán mennyből jönek e' szavak, vagy tán valamely tündérekörbe ragadtatának. Az országos terem közönség, valamint az egész haza öröme, lelkesülése legfőbb fokra hágott.

Ezer áldás kíséretében távozott el urunk királyunk Po-zsonyból, 's a' honatyák az örömek rózsateréről a' munka's küzdelem fázostó mezejére szálltak. Azóta nem csekély e-rélylyel mozog az országgyűlés. — Így záródék be a' le-folyt év. —

Mutathat é föl ezeknél dicsőbb hazai jeleneteket akár-mellyik év történetünkben? —

Az elősoroltakon kívül még több fontos nyilatkozvány jelölő lefolyt évben közéletünket. Legyen szabad ezek közül néhányat említnünk.

A' drágaság, melly az egymásra kövekezett terméket-len évek nyomán támadván, kiövéssel már egyidő óta fe-nyegetőzött, végre tavaly egész sulyával fejünkre nehezült, két tanulságot hagyván maga után: segítségünk a' nép bajain, névszerint: könnyítsünk terhein, lássuk el azt munkával, ren-dezzük viszonyait, neveljük, ójuk a' külföldi gyűlévész beván-dorlása ellen'stb. — Aztán szabályozzuk az élelemszeri ke-reskedést, tiltsuk meg az elővásárlást, uszoráskodást, a' ga-bonafajak elfeéséreltetését ártalmas italokra'stb.

A' pestszolnoki vasút, melly a' lefolyt évben nyitattott meg, hatalmas lökést adott az alföld közlekedési mozgalmá-nak az ország szive felé's inmen ismét vissza, 's mind a' kereskedés és iparnak, mind egyéb ügyvitelnek hathatós e-meltyűjeül szolgál. Remények egész csoportozata virul e' vállalat mezején, főleg ha a' vasútháló még tovább's több ágban szövetik, — valamint a' tisztaszabályozási's mellék folyami vállalatán is, melly ugyan még 1846ban született, de munkálatait közelebb mult évben több helyen részint foly-tatta részint megkezdette.

Végre többi közül még politikai mozgalminkat is kell kiemelnünk. A' pártok, névszerint a' conservatív's ellenzé-ki, mellyek nyilt programok által is rövid processus utján újra elkülönöztek, élesebben álltak egymással szembe mint eddigelő; mind kettő tanácskozányokat tartott, mellyekben elvállalt tettek, tanaikat formulázták's mi legnevezetesb: elhatározták a' Rubicont. Sajnos azonban, hogy az egyikből olly nagyon kiri a' megtámadás színe. Azon párt, mellynek közlönye a' N. U. a' lefolyt évben elvonulva haladt pályáján. A' progressista v a g y is a' mérsékelt haladású pártnak létezését kifejlődésünk már nemcsak lehetségessé teszi, ha-nem a' két elsőnek mérközésit's erökődéseit látva igényli is, mit a' köze l jövendő, ha valódi sikert akarunk törvényhozá-silag is, határozottan be fog bizonyítani.

'S ha kérdeznél valaki, mi tehát a' közvélemény iránya mult évből? Nem válaszolnánk semmit, hanem utasítók ót az országgyűlésre. S. A.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Bezeg fölütötte orrát Január urfi: ugyanis alig láttak vilá-got róla gunyolva emlékező soraimk, szilaj haragjában ugy neki mordult, hogy szinte csikorog belé minden porczikája, és a' ron-gyos köpenyeg remegve húzódik tető alá kemény fivalma elől. Magunk is megkövetjük ót, csak irgalmazzon árva fejünknek; — pirulva lépünk színe elé, 's borzadva szánjuk bánjuk bűnün-ke't, mellyet ellene elkövetni elég vakmerők valánk. Reméljük, ha kiesikorogta magát, megengesztelődik, 's barátibb képet vált a didergő emberiséggel.

A' dunagőzhajózási társaságjövő tavasszal nagyszerű re-formokat készül életbe léptetni: saját és a' közönség kényelme tekintetéből a' lánchídon fölül Margit sziget közelében saját szükségére kikötőt építtetend's az általa szállítandó árucikkék biztos helyre telepíthetése végett raktárakat, emelend nemkü-lönben hajóji téli állomását is mentte teendő a' jégortolaktól. A' társaság megbízottjai e' tervek létesíthetése végett a' város-al már egyezkedtenek, 's a' létesítésre szükséges költségek is utalványoztatvák, hogy a' megnyitandó kikelettel tüstint munká-hoz foghassanak. Minthogy e' célra P e s t v á r o s mind fel-mind alduinai részin kívántató helyet nagy részben most a' Duna hullámi fedik, tömérdek költségbe kerülend a' társaságnak a' vízmentesítés, partrendezés's építkezés, mindamelllett minden □ ölet a' feldunasoron 10, az alduinai 8 pfttal vált sajátjává.

A' kényenyt alkalmasint kiszorítja a' sebész világból az ujonan használni kezdett chloroform nevű kábító szer, mellyel kísérletek tétetvén, odaított ki a' dolog, hogy elődénél egyszerűbb készület kivántatik alkalmazhatóságához, hatása gyorsabb, tartósabb, a' bolonditástól mentesítő, végre, hogy illata kel-lemesh, sőt az egész kábulás ideje alatt álmak sem háborgat-ják a' beszívót. Ennyi előnye mellett ki ne kívánna mütetek al-kalmakor inkább chloroform által kábítani el. — Angliában, hol e' szer fölaltaltatott, a' vallási vakbuzgóság dühösen megtáma-dá; mert szerintök a' biblia állítását, miszerint az aszszony fűj-dalommal szüli gyermekét, e' szerhasználás megdönti; és így ez istentelen találvány nem egyéb, mint vallási szentségtörés. Mily alaposak a' jámborok aggodalmai!

A' pesti légszuszítógátás megalapításához 400,000 forint-nyi tőke kivántatik. Az alapítók 15—18 pct jövedelmet remélle-nek. Már így talán lesz belőle valami, ha ugyan uszorásaink jö-vedelmesebnek nem hiszik saját üzleteiket.

A' pesti ifjusági öszszjövetelekről már néhány lap emlé-kezett, azonban egyik sem volt tisztában az ügygyel. Mi ez ösz-szejöveleteket keletkeztek óta figyelemmel kísérok's azért hoz-zá illetékesen szólhatunk is. Hibáznak, kik valami társaságról ál-madoznak, melly szabályai körében, tisztviselői fölügyelése alatt, intézn munkálatait: az egész semmi egyéb, mint barátságos ösz-szejövetel bizonyos helyen és időben, hogy az ifjak kölesönös eszmecsere's vitatkozás által egymást fölvilágosítsák és komo-lyabb munkálatokra ösztönyt nyerjenek, tanítva tanuljanak, szó-val, hogy a' pipázó henyeség helyett, mibe a' munkátlan fiatal-ság naphoszszant elmerülni szokott—gondolkozásra ébresztve, igyekezzenek magukat kiművelni. Igaz, hogy ez öszszjövölet elek-ben,—mint egy lap már megrová—hallhatók paradoxok is, de czáfolatlanul nem hangzanak el, mint az érintett lap egyoldal-u lag hívé és hirdető. Mi ugy hiszünk, hogy épen ez által tisztulnak az eszmék, ekként szeretetük jobb meggyőződés, ha az áltano-kat is megismérjük, 's megismervén helyteleneknek találjuk, al-kalmat nyervén egyszersmind az igazság megismerésére. Illy öszszjövöletek tehát csak javalhatók, egyedül arra intvén az il-letőket, hogy személyességi térére ne vigyék a' vitát, mert ol-lyankor igen nyers dolgok fordulhatnak elő, 's tán épen illyek miatt nevezé egy külföldi lap e s o r d á n a k a' magyar ifjuságot. Különben illy öszszjövöletek már is sok nagy és szép eszmét tettek kelendővé az ifjuság között, mellyekről eddiglen sokan nem is álmodtak: azért ohajtanók, hogy tartós életü legyen az egye-sület, 's ne engedjék az illetők megszűnni, mert valóban szomo-ru dolog volna látnunk, hogy az egész csak magyar tűz—szal-maláng—vala. /

A' pesti „Kundschaft und Actionsblatt“ ez idei első szá-mában illy hirdetés volt olvasható: — „Üdvözöl sorok. Egy szép üjvi's névnapi köszöntés, — mellyben ezen szép szavak is vannak: rózsák közt folyjanak utjai, a' nap meg a' hold és esillagok is boldogítsák. Kinyomatva kapható a' széputczába, Almásyház kapu alatt jobbra; ugyanott olesó és jóllatu füstölők is kaphatók.“ — Kívánhatni é ennél mu-latságosabbat?!

A' Hetilap szerint van a' kórházban 604 beteg, köztük 263 fizető, 341 ingyenes. A' dologház vendégei száma 229 darab-ra megy, ezek közt nő csak 98, gyermek pedig 40 találatik! Fő- városunk erkölcs-statisztikájához gyönyörű adatok.

Budán egy zsidó uszoráskodás vétkeiben bíróság marasztatott el. Ez nevezetes újság's a' hatóság erőlye miatt közöne-tet érdemel, — mert illy vadakat hurokra keríteni, nem könnyű dolog. —

E' napokban az ujvilágutczán egy nemzeti koldusbíró ur irgalmatlanul dögönyözni kezdett egy kontárkodó koldust, mert talán ez a' tilalmas kereset felfödözéseért járó tizeses jatalmat megkettőztetni vonakodék: lett legyen akármikép a' dolog, — elég az hozzá, hogy e' nemes buzgalomban nemzeti urat meg-lepé egy derék emberbarát, kinek köztiszteletü nevét leginkább a' váltohamisítók rettegik, és e' tisztelt férfi a' törökigazsá-g-szolgáltatót azonnal illetékes bírāja elé kíséré, hogy megtanít-sák ottan, miként kell emberileg eljárnia tisztében's miként kell-lyen utcazi bírásokodást gyakorlatni másokon. A' leczkéről hihető-leg hüves helyen elmékedik a' hevesvérű koldusbíró ur.

A' színigazgatóságot figyelmeztetjük egy hatalmas művész-nőre, ki korcsmai étezők előtt 5—6 éves lánykáját szaval-tatgatja, holmi lipesei hős költeményeket mondatván el vele ke-mény német nyelven, csupán azért, hogy a' henye anya olesó koresethez juthasson. E' tisztos matrona primadonnának na-gyon beillenek, mert módtalanul büszke, 's olly junói tekintettel méri végig az alamizsnálkodni vonakodót, 's olly hatalmas phi-lippicát dörgedez reá, hogy egy egész színpadi közönséget le-fegyverezhetne piszszegés alkalmakor. Illy egység — mint látható, megbecsülhetlen portéka volna színpadon: azontul, hogy koldulását sem kellene gorombán folytatnia, sem kis lányja lel-két előre megvesztegetnie a' dologtalanság szemtelenségével. —

Beeskereken — mint halljuk — Czákó gyászemlékeül

feketével bevont deszkák adatván a „Végrendelet,” Táray örülési jeleneténél egy földszinti néző hölgy is megörült. —

Komáromban pedig érintett jelenet czimbalomjáték mellett adják, minek azon jótékony hatása van, hogy a község megdöbben és helyettjőzsin kacagva eszenél marad.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

Tornamegyei közgyűlés. (Folytatása és vége.)

A' kir. előadások biztosan várt megérkezése tekintetéből nov. 18án előre közgyűlés tüzetvén ki, minthogy azok meg nem érkeztek, egyéb tárgyak vettek fel 's azok közt Veszprémmegyének az országgy. hallgatóságot korlátozhatni kívánó levele, melly is, — anyautasításunk ide vágó 29ik pontja olly értelmezésével, hogy a' szólásjoggal bírók szólásban a' hallgatóság által ne gátoltathassanak, azonban a' nyilvánosság is fentartassék, elfogadtatott. — Zágrábmegye a' kapcsoló országok gyűlésének kormányintézkedés által lett egyoldalú rendeztetése 's abból nemeseinek kizárata 's egyéb panaszai pártoltatását kérvén, az országgy. tárgyak fölötti utasítási javaslat kidolgozására kinevezett állandó választványhoz utasított. Abajmegye a' nagy költség 's terheléssel készült 's a' honban talán egyetlen szoroskói utunknak a' kerekék általi kiválasztása elhárítására alkotott rendőri határozatunkat, mellynek áthágóira egy forint büntetést szabunk, törvénybe ütközőnek állítván, 's megsemmisítését a' helytartó tanácstól kérvén, e' részben fölvilágosítás kívántatott, melly megrendeltetett. Az ország főpapja halálát tudató levél is ekkor olvastatván föl, a' tudósítás részvétellel fogadtatott. A' következett nov. 29kei évnegyedes közgyűlésben előkerült tárgyak közül említésre méltóbbak következtek: Soprony város a' magyar orvosok és természetvizsgálók gyűlése emlékére veretett emlékpénzt küldvén meg, köszönettel fogadtatott. — Megyénk Teresztene nevű helységben magukat örökösön megváltott 17 jobbágy és 3 szellér és illető földesuraik közt keletkezett örökváltsági szerződvények mutattatván be, egy példányban a' helyt. tanácshoz küldetnek. — Csak van némi sikere az engedőleges törvénynek is, de az csak csep a' tengerben 's a' mellett egy évezred alatt alig szabadulnának fel a' magyar jobbágyok. Országgyűlési követeinknek is érkezvén két rendbeli jelentése, mellyek egyikéhez a' kir. előadások, másikához azok csatolmányai rekesztettek, ezek az állandó bizottsághoz utasítottak; ámbár azokra nézve az anyautasításban már nagy részint van tétel intézkedés. Ezen állandó bizottságnak — mellynek elnöke az első alispán, — kötelességül van tétel, hogy midőn fontosabb tárgyak iránti utasításadás szüksége kívánja, 8 nap alatt tartandó közgyűlés kitűzetése iránt tegyen lépést. A' jobbágyság árvái vagyonának hanyag kezelteése iránt is tételvé jelentés, a' földesurak törvényes kötelességük teljesítésére felszólítatni rendeltettek. De minek? ha felelősség nincs! — Tornán föllátható sóház Boldva és Kanyapta folyók elzárnyoztatása érdekében kért nádori bíróság iránt tételvetett fölírások megújítatni rendeltettek. A' közérő hova fordítatása tárgyában is tételvetett ez uttal jelentés, a' vélemény jóvá hagyatott, bár nem a' törvényben megszabott választvány adta, hanem a' megyei mérnök; 's ha tapasztalásból sajnosan nem tudók is, ebből megértettük volna, hogy a' megyénket Abajmegyétől választó folyón levő fahíd minden pillanatban lerogyással fenyeget, mellynek már két év előtt fel kell vala építtetnie, ha Abajmegye az anyagokat több sürgetésre kiállítja, a' mint vállalta, de az mind eddig haladván, itt is beteljesült a' közös lórol kelt közmondásunk.

Lássunk már egy pár t. széki jelenetet is! Bizonyos vérengzés tárgyában, melly követválasztói korteskedés közben közel rokonok közt történt, a' törvényszék elibe jelentő szolgabíró által berendelve volt tanúk 's vétkesek meg nem jelenvén, kérdés támadt: mit kelljen tenni? ha netalán makacsosság miatt maradtanak el; 's egy táblabíró, kinek szava különben is nyomatékos szokott lenni, azt találván mondani, hogy el kell őket fogatni, híjába hozatott föl ellenében, hogy még a' gonosztevőt is csak törvény által meghatározott esetekben lehet elfogni, mást pedig, míg a' hármaskönyv 1ső r. 9dik cizme érvényes, nem lehet; — 's hogy az igazság kiszolgáltatását netalán a' tanúskodás megtagadása által akadályozó ügyészi közkereset alá vétel által kötelezethetnek 's illetőleg büntethetnek 's tb. mind a' mellett még egyszeri berendeltetésök 's ha erre sem jelennének meg, elfogatásuk határozatolt el szavazatok többségével; szerencsére azonban a' kitűzött napra megjelentek 's így a' határozatnak elfogatás általi sikeresítése fölösleggé vált. Mondatott ez alkalommal az is, hogy azon törvény, melly a' magán-személyek dolgában tanúskodástól vonakodókra büntetést szab, ide nem alkalmazható; 's kérdem: miért nem? hisz az álladalom szintugy köteles a' magán- mint a' közgazságot kiszolgáltatni 's tanúskodástól magukat elvonókat egyenlőn büntetni; minek alaposágára mutat az is, hogy illy esetekre kétféle törvény nincs.

Csödtörvényszékünk elibe pedig egy eset kerülvén, melly szerint bizonyos hitelező 200 váltó forintnál kevesebb követelés miatt egy zsidó ellen csödöt kért, mire az illy eset-

ben teendők elnökileg meg is rendeltettek; 's ámbár az adós 3, 's azok közt a' csödöt kért hitelezőjével megegyezett, és azok arrul saját kezök aláírásával adtak elismerést, egy előtérző (coramisans) bizonyítása mellett, 's ámbár öszszeirt vagyona minden addig tudva volt tartozását többszörösen felülhaladta, 's ámbár csödöt nem maga kérvén, fizetési tehetlenségét a' csödkérek tartoztak bebizonyítani, kik azonban már visszaléptek; hanem a' tárgy fölötti vitakozás alatt a' törvényszékben jelen volt egy ügyvéd hirtelen 's a' törvényszéki teremben föltett Tolyamodásban egy új hitelezőt jelentvén, ámbár az értékekhez képest szinte esekély öszszeggel: mind a' mellett a' csöd, azon tekintetből, hogy a' megegyezést elismerő hitelezők aláírása nem tartott a' többség által hitelesnek, 's hogy az adós vagyoni állapotát (a' mivel törvény szerint nem is tartozott) fel nem fődözte, ellene a' csöd megrendeltetett tömeggondnok és perügylő neveztetvén ki. — De ki mehet a' többség ellen!

Rendes lev.

Aradmegyei közgyűlés. Gyűlésünk dec. 21kén fejeztetett be. Conservatívaink a' követválasztás 's utasításokkal foglalkozott gyűlésünkön kifejtett erejük kevesebbsége érzetében nem találtak, nem kerestek okot a' mérkőzésre 's így egy hétnél tovább tartott tanácskozványink nevezetesb eredményekint alig van valami közfigyelmet igénylő. Az alispáni szokott jelentés befejezte után követeink jelentése olvasatott fel. A' fejedelmi ajkából kizengett magyar hangok tudatása legédesb érzelmekre dagasztá kebleinket. István főgnádorrá választatása a' hazafiai öröm lángmelegével futá keresztül idegeinket. Fölírással üdvözlendjük őt azon magas pályán, hová csak isteni végtelen jószág vezethet e' sokat túrt nemzet boldogítására. Ezek után conservatívaink legidősbike állott fel, 's előadását több elvrokonai viszhangozák. Ő követeink jelentésén akadt fel, melly tartalmatlan 's az országgyűlésen mondottak és véghezvittek sorozatos előtűkrözését nem mutatja élethűn előnkbe. Mások követeink szótlanságát említék, miszerint utasításunkba foglalt nézeteink mellett nem elég lelkesedéssel küzdenek. Az ellenzék ezen alpnélküli megtámadásokat elképedlenítési taktikának hívné, erőteljesen lépett fel 's megmutatá: hogy Arad követei szavazatukat, Arad szellemét híven felfogva, veték az orsz. gyűlési tanácskozások mérlegébe 's e' mondhatni kevés kivétellel személyeskedésből, 's a' választás utóhangjaikint folytatott viták eredménye követeink eddigi eljárása fölötti megelégedésünk jegyzőkönyvben történt nyilvánításával végeztetett be. E' gyűlésben elhatároztuk azt is, miszerint olly tárgyakban, mellyekben már utasítást adunk, részletes tudósítást adni nem fogunk. — Szabolcs levelét a' moldvai magyarok 's illetőleg honosítás tárgyában követeinknek pártolás végett felküldöttük. Pártoltatott Zágrábmegye levele a' kormány egyoldalú intézkedése miatt sérelme tekintetében, valamint Soprony az orvosenedőri törvény végett, és a' Hajdukerületé rendeztetése tárgyában. Veszprém körlevele a' hallgatóság korlátozása végett tudomásul vétetett. Arad sz. k. város bekebleztetése iránti kérelme pártoltatván, ez minden megyével közöltetendik pártoltatás végett. Arad városa műveltség, nemzetiség 's kereskedési tekintetben olly polcotot vitt ki magának 10 évi szabadságában, miszerint őt hazánk első városai sorába méltán sorozhatjuk. Illy szép állása méltán remélteti velünk, miszerint olly város, melly jelenleg is állandó magyar színházat tart keblében, mindenütt pártoltatást nyerend. — Jövő gyűlésünk martius 1jén tartandik.

Biharmegye. Dec. 5. Az országgyűlési közlemények miatt a' megyei tudósítások háttérbe szorulnak, azért a' dec. 2án tartott közgyűlésről csak röviden. — Tárgya volt a' követei jelentése, a' megküldött kir. előadások 's az utasításokat készítő bizottságnak a' kir. előadások tárgyában véleménye. — A' követei jelentéséből kitetsző azon körülmény, miszerint ő felsége, magyar nyelven nyitotta meg az országgyűlést 's István főherczeg nádorrá választatásában megegyezett, indokul szolgált arra, hogy a' megye rendei ő fölségéhez hálafölrítatot intézzenek, 's a' mennyiben a' kir. előadások korunk igényeivel összehangzó, 's a' nemzet ohajtatásával találkoznak, annyiban azokra köszönetüket jelentsék ki, 's követeiket oda utasítsák, hogy az országgyűlésen hason tartalmu felírást indítványozzanak. Ezután üdvözlő felírat határozatott István főghhez, és az a' követei által fog kézbesítetni.

Felolvastatván az utasításokat készítő bizottságnak a' k. előadások tárgyában véleménye: ezen bizottság oda utasított, hogy az előadásokhoz mellékelte l. javaslatokat, addig is, míg azokra nézve, kerületi vagy országos választvány munkálkodhatnék, vegye tárgyalás alá 's ha az érdeklött választványok munkálatainak bevértása nélkül, véleményt adhat, kísértse meg: ha nem: akkor várja be az illető választványi munkálatokat.

A' kir. előadások azon pontjaira nézve, mellyekhez, törvényjavaslatok kapcsolva nincsenek, következő határozatok hoztak:

1) Az egyházi rend szavazatának kérdése, az országgyűlés általános rendeztetéseig mostani állapotában ha-

gyatik. 2) Az örök váltság ügyében levén a' megyének utasítása, a' követei ahoz alkalmazkodjanak.

3) A' flumei vasut, ha lehet, országos költségen építtessék, ha nem lehet, akkor a' követei kamatbiztosításhoz is járuljanak.

4) Nemcsak a' Tisza vize, hanem a' vele kapcsolatban álló folyók is szabályoztassanak és pedig országgyűlési intézkedés következtében.

5) A' büntető törvénykönyv, eskütszéki institutioval alkottassék.

6) Az országos tanácskozásokat érdeklő rend biztosítására a' követei a' körülményekhez képest intézkedjenek.

Ezen határozatokon kívül az is végzésé lón, hogy a' követei oda törekedjenek, miszerint a' kir. előadásokhoz, a' részek iránti javaslat addig föl ne vétessék, míg a' részek követei az országgyűlésen meg nem jelennek. — R. l.

Turóczi megye. Hazánkban most sokkal fontosabb ügyek forogván szőnyegen, hogyszem azok megyei tudósításokkal lennének azonosíthatók, jelen közleményemet leginkább a' közérdeklő tárgyakra szorítva, lehetőségig minél rövidebben kívánom előadni. Gyűlésünk nov. 23án első alispáni elnöklet alatt vette kezdetét, de az részint törvényszék, részint számvizsgálószerk által koronkint félbenszagatva csak december 22én ért véget. Első nap nevezetes, mivel ekkor a' törvényszéki táblabírák megválasztása az eziránt beadott választványi javaslat következtében döntetett el 's jövőre megszüntetvén az eddigi gyakorlat, a' választás azonnal foganatosítottat. Eredvénye csak más nap jelentetett be, melly szerint rendestbírák: Lehoczy Pál, Jeszenszky János, Nemes Simon, Raksányi Ferencz, Szemesányi Gábor és Ujhelyi Ferencz; helyettesekül pedig Jeszenszky Pál, Ujhelyi Lajos, Nemes György, Beöthy Izidor, Beniczky Albert és Rakovszky Ágoston választattak meg. A' választást kizárólag az értelmiség gyakorolta. Jegyzőkhöz a' szavazati jog megadatott 's azok azt, mint azelőtt, ugy most is tettel gyakorolták. Országgyűlési követeinktől érkezett jelentések az utasításkészítésre megbízott küldöttséghez utaltattak, melly véleményét e' gyűlés lefolyta alatt beadván, annak nyomán köv. utasításul állapítottat meg (egyedül a' jelentékesb szakaszokat említvén meg) 1) a' katonai élelmezés tárgyában: a) innen háromlő teherviselésre a' porták szolgálván alapul, a' felsőbb megyék pedig azokkal tul levén terhelve, ezekre nézve a' portaszám-csökkenés szorgalmazandó. b) A' katonaságnak béke idején rendszeres száma törvény által határozatassék meg. c) Belbátorság tekintetéből felsőbb megyékben is laktanyák állítandók. d) Az egy milliónyi váltságon kívül, semmi más teher nem fogadtatik el. e) A' piaci árak nem a' törvényhatóságok utján, de általuk szabassanak meg. f) Hadbiztosi számtételkor előforduló kérdések elintézésére bíróság alkottassék. g) A' belbátorság fontartására használt katonaságnak napidíjak nem járnak. 2) A' kir. városokra nézve alapul szolgálván azok, mikben mind a' két tábla mult országgyűléskor már megállapodott, többire: a) nyolcz voks a' városoknak, de csak azon esetre, ha rendeztetésök által szentesítetik, részünkről megadatik; a' káptalanok mostani gyakorlat szerint csak egy voksban részesítendők levén, annál is inkább, mert sem az egyházi rend a' káptalanok által nem képviseltetik, sem a' jószágok birtoka szavazati képességet nem tulajdonit, miután számos birtokos szinte nem bír szavazati képességgel. b) A' városi terület szorosabban határozatassék meg. c) A' kir. főpolgármester hatásköre minden tekintetben törvény által körülírandó. d) A' kir. városok állása a' kir. díj megváltásától, ugy mint azelőtt tervezetett, föltételezendő. 3) Az urbéri következőleg a' nemesi telkekre semmikép ki nem terjeszthető, örökváltságokra nézve a' kerületi küldöttség munkálata bevértatik, addig is szabályul szolgálván a' követeinek, hogy a' kényszerítő megváltás egyedül az egész községekre, urbéri elkülönítés előbecsátásával, alkalmazható. 4) Az ósiség ügyében, mennyiben némelyekre a' határidő 1847. novemb. 12 re szabhatnék, ez a' törvényalkotás idejére átváltoztatandó, különben pedig ezen törvény ereje a' kir. ficsura is kiterjesztendő; továbbá a' telekkönyv-vezetésre szükséges részletes utasítás országgyűlésen kidolgozandó 's a' telekkönyvi hivatalnokok, mint más köztisztviselők, szabadon választandók; végtére a' törvényszékek aképp rendezendők, hogy ezekhez valamennyi, eddig a' kir. 's kerületi táblák, uriszékek, alispáni és szolgabírói bíróságok előtt, lefolyt polgári pör, kivéve a' sommási viszhelyzetelésieket és határeljárasiakat, áttételesenek 's mind ezek birtokon belül vitetvén fölebb, a' kir. és hétszemélyes táblák csak mint fölviszsgáló törvényszékek által vizsgáltassanak. 5) A' kereskedési tárgyban a' kerületi választvány munkálata bevértatván, az országos közpénztárt csak indirect kutforrásokból kívánjuk létesítetni 's ide a' sönak fölemelt árát; megüresült püspöki javak jövedelmét; honosítási díjt; a' ezimek 's hivatalok elnyerése esetében: a' kir. kincstárba fizetendő taksákon kívül még szinte bizonyos díjt; absentisták adóját; birtokváltoztatás eseteiben procentualis, nemkülönb minden terhes szerződvénytől, kötelezvények-

tól, váltságoktól és kártyától fizetendő bélyegdíjt sorozzuk, azon kikötéssel, hogy csak az egész országot közösen, nem pedig provinciális, következésképp részleges érdeki vállalatok gyámoltassanak, abból a fumei vasut mint országos érdekű a követek által pártolónak határozatván. **6)** A' részek visszakapcsolatására nézve, a) a' ezimeres nemesek, úgy mint Magyarországon a' többi nemesség adó alól felmentendők. b) Unitariusok a' protestansokkal egyenlő jogokkal felruházandók. **7)** A' büntető törvénykönyvben meghatározott büntetések egész kiterjedésben meghagyattak. **8)** A' királyi kinstár követelése megtérítendő. **9)** A' házi s hadi adó irányában a' követek tagadó szavazata helyeseltetvén, egyszerűen a' választási javaslattal, mely legelőkelőbb vitára nyújtott alkalmat, azon egyedüli változtatással, hogy ezen megye az évenkénti országgyűlés-tartáshoz nem járul, egész kiterjedésben pártolatott.

Verőczemegyének mult évi dec. 13-án tartott közgyűlésén a' horvát nemzetiség ügye tartá a' tanácskozáskor folytonos élénkségekben. A' tartományi gyűlésről visszavert követek t. i. a' gyűlés eredményéről szóló jelentésüket olvasták fel, mellynek sok nevezetes! pontjai közül különösen az hatá leginkább át az öszszegyűlt rr. lelkületét, mellyben a' horvát nemzeti nyelv a' kapcsolott részekben közzéadott, tanácskozási s nagy részben közigazgatási nyelvvel határozatott emeltetni. Ezen jelentés nyomán Vukovics th. eszéki városkapitány per syntaxim ornatam kicsépeelt latin beszédben indítványozá: hogy a' megyei közügyek igazgatásából kiküszöböltetvén a' holt latin nyelv, oda a' nemzeti nyelv emeltessék. Kapitányur e' szerint felede: hogy Verőcze teljesen magyarországi megye lévén a' magyar nyelv mellett perorál, midőn a' nemzeti nyelv elsőségét vitalja. Beszédének indítványozó részei ezek lehettek: először a' rr. jegyzőkönyvileg köszönetet szavaznak a' tartományi gyűlésnek, valamint e' megye odaküldött képviselőinek azért, hogy a' nemzeti nyelv érdekében olly dicső határozatot szerkesztettek; a' rr. kériék meg a' felségézen tartománygyűlési conclusumnak minélelőbbi szentesítéséért; s hogy a' nemzeti nyelvnek gyakorlásba vétele e' k. gyűlésen állapíttassék meg.

A' verőczei illyr-horvátok e' beszédet tartják elsőnek, melly a' megye terében az illyr-horvát nemzetiség ügyében először szavaltott el, s bezzeg talált is minden oldalról általános tetszésre, és zsvivóra; s fölkellett patioszal R. lelkész, s a' három szárnyu indítványhoz még megdedikül adtni javaslá, miszerint tetszészerinti meggyőződésükre hagyassék a' járásbeli szolgabírának évnegyedes hivatalos jelentéseiket illyr-horvát, vagy latin nyelvben szerkesztve beadni. Melly patrioticus ömlengések után J. L. elnökölő alispán emelkedett föl szólásra s a' jelen voltak hangos applaususai között letetvén nemzeti hitvallását, fájalmát jelentve ki azon, milly nehezére esett némellyektől antinationalismusról vádoltatva érezni magát; egyébiránt erősen meg van győződve, miként ugy Magyarországra, mint a' melléktartományokra a' kölcsönös correlatióból annál több előny fog származni, minél bensőbbben kapcsolottnak egymáshoz érdekekben; s mivel szóló e' nézetből indulva ki védte a' latin nyelv fentartását a' közügyek vezetésében, magyariztatott félre eselekvésiben, mit azonban ezennel világos meggyőződése kijelentésével igazít meg, mert szóló kívánja: hogy a' melléktartományok nyelve s nemzetisége, melly szóló is, miveltessek, s fejtessek ki; a' jövőd megmutatandja, hogy ez által a' nemzetiség leghivebb védőjeül bizonyítá magát; ó — ki a' magyarok érzelmeit ismeri, igen meg van arról győződve, hogy a' lépés, mellyet nemzeti nyelvök érdekében a' horvátok tesznek, a' magyar testvérekhez csak közelebb vezet; s reméli is, hogy a' városkapitány indítványát mindenki szívesen elfogadja. Ezen politicus kijelentés után a' hármas pontu városkapitányi indítvány elfogadottnak, de a' lelkész függeléké nélkül; vagyis a' szolgabírák hivatalos jelentéseiket ezután is még egy darabig latin nyelvben szerkesztve adandják be.

E' tárggyal rokonságban határozatott országgy. követeknek utasításul adtni, hogy a' horvát municipalis jogok fölött örököljenek (pedig az anyautasítások minden 4dik 5ik pontja is ebből áll) s minden ezekre vonatkozó, s az országgyűlésen fölmerülő kérdés ellen hatalmasan protestáljanak (meglesz.) A' károlyvárosi váltótörvényeknek Eszékre áttételét ne sűrgessék, hanem egy olly törvényeknek Eszéken leendő fölállítását indítványozzák. — Végre a' felségé I s t v á n nádornak üdvözlő fölirat határozatott.

Másnap dec. 14én a' rr. első alispánhoz mentek, neki köszönetet szavazandók a' nemzeti nyelv-pártolásért, midőn alispán ur az illyr-horvát nemzetiséghez szerelmét ismétlőleg nyilatkozatá; estve pedig neki, báró P. és gr. P. L., kik mind buzgó patrioták, fáklyás zene rendeztetett, ugyancsak a' patrioták által, kik az utcán barna füstoszlopok közt nemzeti dalokat, kralovicsé Markot s egyebet meglepőleg énekeltek.

Szerémmege. Mult évi dec. hó 9én gyűlekeztek öszszes nemes Szerémmegei rendei közgyűlésre, mellyet elnökölő első

alispán s kir. tanácsos ó nsga nyitott meg a' megye állapotáról készített évi jelentésével, mellybe a' közigazgatás s igazságszolgáltatás minden ágai pontos ügyismeret és szorgalommal szövezték s rajzoltatvák. Ezen — a' rendek köztetszése s helyeslésevel fogadott alispáni jelentés egész terjedelmében a' jegyzőkönyvbe határozatott igttatni s lemasolt egy példány a' nemes Tolnamegyének fog elküldetni, az általa mult év folytán küldött hasonló jelentés viszonzásaul. — Ezen jelentésből levelező kiváltképp megemlítendők véli a' népességnek Szerémben szerfölötti szaporodását, mi leginkább a' magyarországból esomós kivándorlások által történik; és a' falusi iskolák gyér látogatását, melly részvétlenség főleg a' katolikus feleket terheli; minélfogva a' lelkészek s egyéb az iskolákrai felügyelési tisztel megbízott egyedekek föl hivatni rendeltettek: hogy új év kezdetével a' plebániájok vagy helységeikben létező iskolák népségét pontosan öszszeírván, azt a' járásbeli szolgabíró által a' megyének jelentsék be, hogy így a' gyermekek jövődjéről hanyagul gondolkozó szülék a' megállapított büntetési garasokban elmarasztathassanak, s a' köteleességeikről megfelejtezett helységbírák megdorgáltathassanak.

Ennek végeztével fölvetetett ez országgyűlési követeknek a' nádorválasztás szerencsés eredményét tudató jelentésök, valamint a' zágrábi tartományi gyűlésről megjött megyei képviselők jelentése is; mellynek folytán azon kérdés: vajjon az illyr nyelv diplomatikai nyomatékra emeltessék é azonnal, vagy az irántai törvényes intézkedés várássák be? — heves vitáraszolgáltató alkalmat, mellynek eredménye mégis az lett, hogy Szerémmegeben az illyr nyelv a' tartományi gyűlés határozata nyomán diplomatikai nyelvnek tekintetik már minden további országos intézkedés bevétele nélkül. — Levelező ezek után sajnálattal említi a' másod alispánnak hivataláról leköszöntét s a' megyéből eltávozását Baranyába, hol jószágot vásárolt; benn e' s családjában a' megye egyik legerélyesebb polgárát s buzgó nemzetiségű családját fogja nélkülözni. — Fényes Elek statisztikája a' megye levéltára számára megvéteni határozatott, a' rendek pedig ezen korszerű dolgozat pártolására fölszólítottattak. Az országgyűlési követek napidíjainak terhe az ideiglenes pénztárra utasított. — A' hús ára maradt 12 kr. váltó pénzben.

KÜLFÖLD.

AMERIKA. Hallomás szerint a' mexicói kormány biztosokat küld Washingtonba fegyverszünet s békekötés kiközlése végett. — Atlisco várost Mexicóban oct. 23-án földregés egészen elpusztítá. Egyetlen ház sem maradt fen s igen sok lakos a' romok alá temettetett. — Chihuahua-ban zendülés ütött ki, melly az amerikai telepítőket futamlásra kényszeríté. Általános bosszúságot gerjesztett Mexicóban a' hadi foglyokkal rosz bánás az amerikaiak részéről. A' 2—3 ezer mexicói városi börtönökbe zárattak, hol felének alig van helye, míg a' kolostorok s más középületekben kényelmesen el lehetett volna őket helyezni. Legroszszabb bánásmódot tapasztaltak egyébiránt a' san patricioi foglyok, melly század amerikai szökevényekből alakult s Churubucca mellett ismét az amerikaiak kezére került. A' 80 vagy 100 egyedből, kik elfogattak, csak 50—60-at akasztottak ugyan fel, mi mellett az utolsó osztály, mellynek kivégeztése Chapultepec ostromával egy időben történt, előbb órákig kényserült a' bitófa alatt állani, hogy halála előtt még az amerikai zászlót a' várfalakon lebegni lássa, mi rá nézve csekély jelentőségű lehetett, miután majd mindnyájan német vagy írlandi születésű zsoldosok voltak. A' többi pedig megkorbácsoltatott, arczokra nagy D betű (desertor) bélyegzetetett, s igen szűk börtönbe hányattak, némellyek közülök még vas nyaklánczal s egyéb kínzó készülettel, mik miatt fejüket sem mozdíthaták. Egyiköknek a' bélyeg arczán a' húst egészen keresztül égeté, ugy hogy nyelvéhez látni lehetett. Csak a' mexicói sajtó felszólalásának s néhány befolyásdus személy igyekezetének köszönhetik mostani valamivel jobb helyzetüket a' szerencsétlenek.

Washingtonból nov. 29-éről következőleg írnak: a' legújabb tudósítások Mexicóból kissé megnyugtatólag hangzanak s a' mexicóiak ugy látszik ha nem is gondolkoznak békéről, legalább a' háboruval alább akarnak hagyni. Az új congressus Queretaronban vala öszszegyűlendő s 27 követ már meg is érkezett oda. Az első, mivel a' congressus foglalkozandik, az elnök-választás. Pena y Pena, mostani ideiglenes elnöke a' republicának, főnöke a' moderado s béképártnak s a' szavazatok ez oldalról jóformán mind az ő részén leendnek; Almonte (előbb követ az egyesült státusokban) háboru mellett van, Herrera, ki a' mérsékelt hadi működéseket pártolja, ugy látszik parancsnoka a' politikai körnecznoknak, s Paredes állítólag monarchia mellett nyilatkozott és pedig nem valamely európai herczegnék, hanem a' kivégeztetett császár Iturbide egyik utódjának javára. Világos e' zavarokból, hogy egy okos kormány alakulása nagyon kétséges, s mi időközben is már tényleg birjuk s

megadóztatjuk az országot. Pena y Penával kormányunk kész az alkudozásra; de ő neki magányosan nincs elégséges állandósága s névszerint sok dicsvágyó létezik a' hadseregben, kik most a' congressuson sokkal fontosabb szerepet játszanak, mint seregeinkkel szemközt s ezekkel nem olly könnyen végezhet. Almonte tapintatos, értelemdu cselszövösdi, ki itt Washingtonban rövid időig a' diplomatiái testület élén, s ellenzékünk főnökeivel barátságos közlekedésben állt. Hihetőleg kormányválasztásra tartázmot s jobb békeajánlásokat reméli a' whigek mint a' demokratáktól. Paredes szegény legény. Viszsaérkezte óta ugyszólván mit sem tön. Egyetlen ütközethen sem állt még seregeinkkel szemközt, Lajos Fülöp ugy látszik egyetlen fillért sem adott neki utra, mert valóban szegény és módtalan, s terveinknek nem olly könnyen gördit komoly akadályokat utjokba. A' szerencsétlen volt császár Iturbide család tagai öszszesen Philadelphiában élnek, azonban eddigelő semmi tény által nem tűntek fel. Egyikök maga idején mint a' mexicói követség titkára kölesönt vett föl vagy segített fölvenni Mexicónak, s e' mellett leginkább magán segített; ifjabbik fia, Amerikában neveltetve s jobban angolul mint spanyolul beszélve, épen mint hadfogoly a' mexicói harcmezőről tért Philadelphiába vissza. — A' mexicói hősök mindig csak a' régiak: mindnyájan rendkívüli tisztelettel viseltetnek az amerikaiak puskáji iránt. Miként most állanak a' dolgok, — semmi esetre sem remélhetni többé békealkut. Az elnök ugyan legközelebb jelentésében a' dec. 6-án megnyitandó congressuson előterjesztendi okait a' háboru-folytatásra s pénzt és legénységet kívánand, de csak egyedül a' megnyerendő béke végett, mellyet még folyvást reméli s mellyet még mindig akar aláírni. Azonban magában a' népben különböző szellem uralkodik, melly a' legközelebb elnökválasztásnál a' tények szinpadára lépnd. Ott Mexico bekebelezése mind inkább tárgya nyilvános vitaközléseknek, s a' mexicóiak nem eléggé tapasztaltak, hogy e' jel figyelmeztetésökre szolgáljon — folytatni fogják a' háborut, míg tönkre jutnak.

Tényleg immár Mexico meghódítására nagyon fontos lépéseket tettünk. Nemesak vámházakat emeltünk minden fontos kikötőben, hanem a' belső status és közséradókat is behajtatuk s a' háborura fordítottuk. A' nemes érczek kivitelé váma által, mellyet a' küldetési helyen letenni vagy magában a' kikötőben kétszeresen fizetni kell, 12—20 millió dollárnyi bevételt biztosítunk magunknak, mellyekkel szükség esetén a' rendkívüli költségeket fődözhetjük. S a' siker már most is nagyon kedvezőleg ütött ki kinstárjegyeinkre nézve, mellyek most Mexicóban 8pcenten állnak a' parin felül. Egy év óta annyi kész pénz folyt Mexicóba, hogy nagyon okos most statushitelegyeinknek arany ezüstért oda szivárogtatása; mert ezek aztán maradandó érdekét képezik jóllétünknek s növelik a' forgalomkönyviséget. Mióta a' guerillák le vannak győzvetve s kit fegyveresen találunk, felakasztatik, az utak biztosabbak s a' közlekedés élénkebb. A' kereskedés és ipar emelkedik s a' vámházak a' statusnak nevezetes jövedelmet nyújtanak. Bölcsesség- és kimélettel kormányozzuk a' mexicóiakat, épen a' mint kívántatik, hogy ők magok jóllétben növekedve tetemes adót fizetni képesek legyenek. Mexico, értelmes igazgatás mellett, évenként 30 milliónyi statusjövödelmet adhat, s ez kívülbelül annyi mint saját bevételünk. Nekünk egyáltalában elég 20 millió saját kiadásaink fődözésére, legkedvezőbb esetben tehát 40 milliónk lenne rendkívüli hadi költséginkre, s ezzel nemesek a' kezdetet folytatni lehetne, hanem sok ujat is kezdeni, minek bevégezését remélhetnők. Ha egyszer birtokában vagyunk a' legelső mexicói pénztárrásoknak, akkor az országának is birtokában vagyunk, s azok, kiknek életét s vagyónát ótalmazzuk, által fogják látni, miszerint az amerikai kormány legalább ollyatén biztosítékot ígér nekik, minőket még soha nem birtak, és hamár egyszer fizetni kell, végre mégis jobb: ha valamit nyer az ember érte. — Egyszermind felvilágosíthatni őket, miszerint most csak a' háborui állapot idezi a' magas adózást elő — s uniohozi csatlakozás következtében az igazgatási s hadi költségek egy része elmarad, mit természetesen aránylagos adócsökkentés követend. Általában nem tagadhatni, hogy az egyesült státusok e' háborut Mexicóval a' kihívó körülmények közt kimélet és türeklenséggel vezetik, mellynek példáját a' történetben alig találhatni, de épen ez által veték meg alapját Mexico tökéletes meghódításának, sőt azt szükségessé tevék. Mi nemesek a' mexicói seregeket, — hanem a' mexicói kormányt is megvertük s főnökeit semmivé tettük. Egyik ugynevezett hazafit másik után állítjuk ki pelengérré s honfitársai megvetésének dobjuk. Miután egyik kormány a' másik után, egyik hős s honzabadító a' másik után tönkre silányult, végre a' bámuló népnek nem marad egyéb hátra mint csatlakozás az uniohoz.

Jarauta atya Patterson tábornoknak meghódolását ajánlotta; ez azonban ugy válaszolt, hogy föltételekről semmi szó nem lehet. A' guerillafőnök állítólag Veracruzba száműződik visszatérni s becsületes polgár lenni, — ki többé

